

SUHF

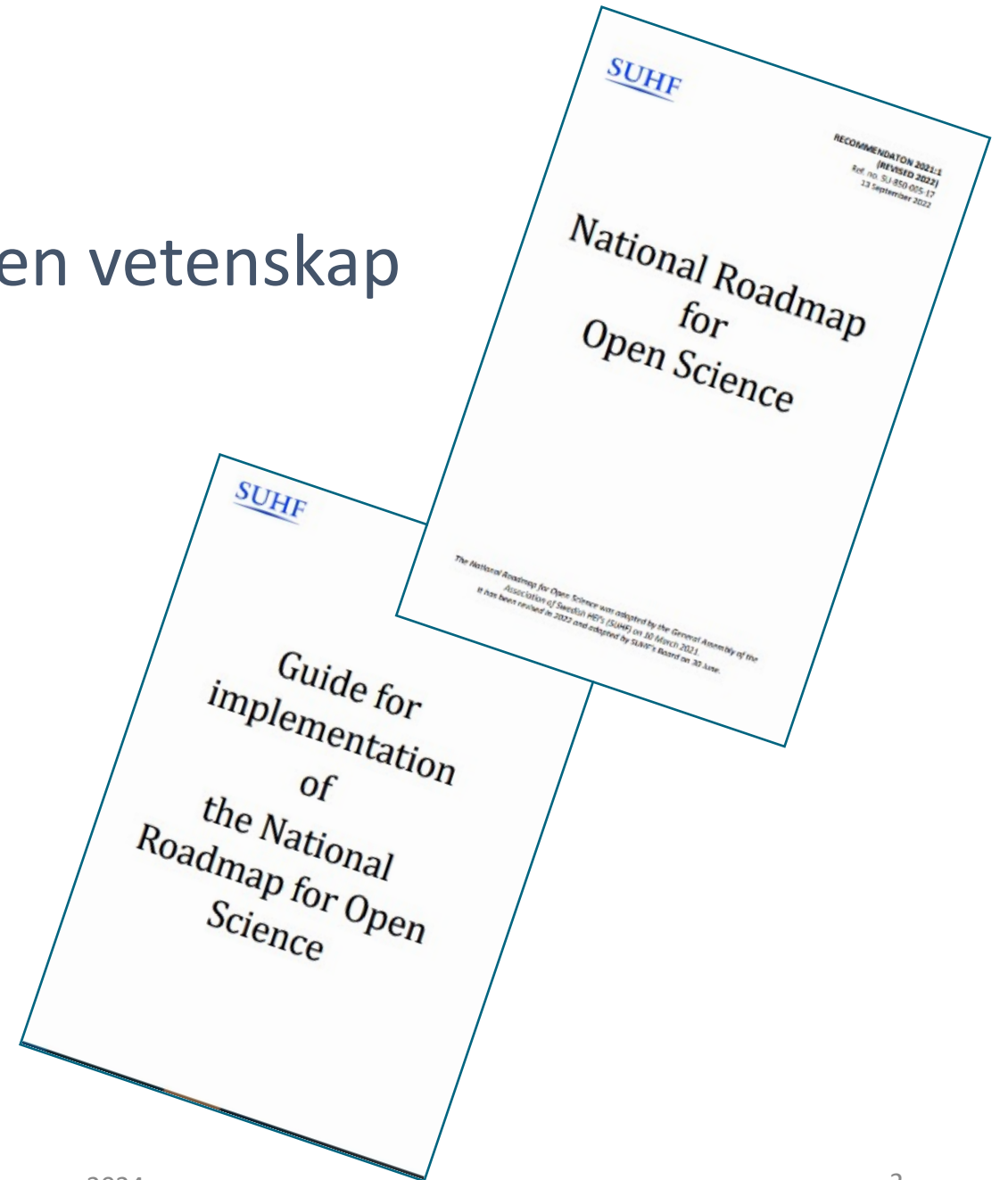
Sveriges universitets- och högskoleförbund

Lärosätenas omställning till ett öppet vetenskapligt system – hur går det?

SND nätverksträff 2024-04-23

SUHF Forskningsdatagruppen
Elisabeth Strandhagen, GU/SND
Sabina Anderberg, SU

Vägledning med åtgärdsförslag för implementering av färdplan för öppen vetenskap

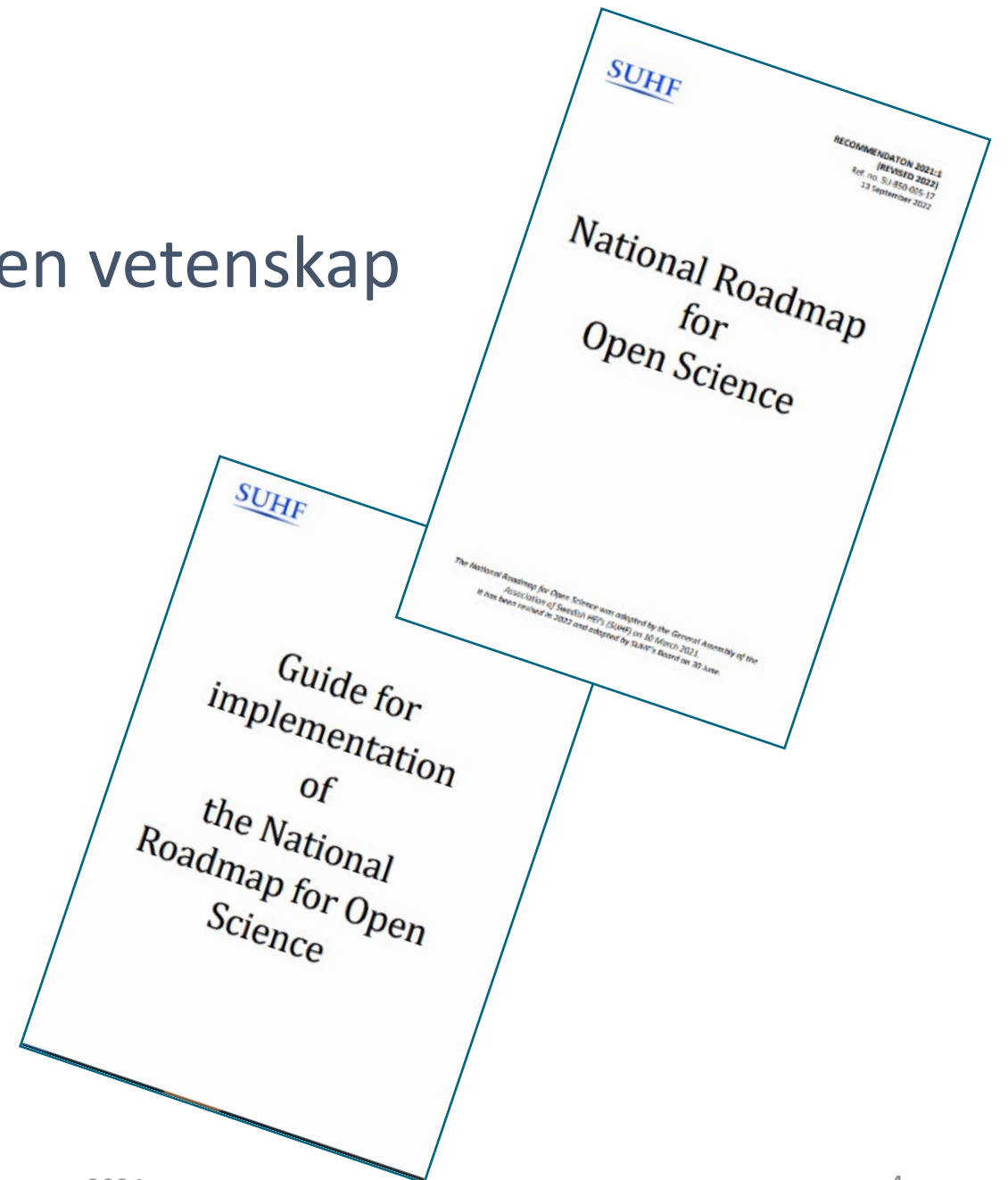
Färdplanens åtta (**nio***) rekommendationer för öppen vetenskap

1. Utforma **styrdokument** och **ramverk** för forsknings- och utbildningsmiljöer
2. Tillhandahålla **tjänster** och **stöd** för hela forskningsprocessen
3. **Främja skapandet, delandet och användandet av öppna lärresurser**
4. Eftersträva **FAIR** forskningsdata och forskningsresultat
5. Tillhandahålla **infrastruktur**
6. Främja **samarbete** mellan lärosäten och med relevanta aktörer
7. Främja och delta i **internationellt arbete** inom området
8. Främja och utveckla **incitamentsstruktur** för öppen tillgång
9. Säkerställa **upphovsrätt** gentemot förlagen

* [REK-2021-1-Fardplan-for-oppen-vetenskap-SUHF-Antagen-av-SUHFs-presidium-REVIDERAD-240201.pdf](#)

Vägledning med åtgärdsförslag för implementering av färdplan för öppen vetenskap

Sammanställning av enkät 2024

Om SUHF:s enkät om öppen vetenskap 2023-26

- **Ny enkät** ersätter tidigare "Forskningsdataenkäten"
- Enkäten baseras på "Vägledning för implementering av färdplan för öppen vetenskap"*
| 9 rekommendationer | 27 åtgärdsförslag | 19 åtgärder tidsatta till 2022-2023
- Totalt **41 frågor** inklusive sju tillägsfrågor
- Enkät utskickad **februari 2024**
- Totalt **38** tillfrågade lärosäten
- Totalt **33** inkomna svar
- **Enkätsvar** publiceras under våren på SUHF:s webbsida www.suhf.se

*[Vägledning för implementering av färdplan för öppen vetenskap](#)

Rekommendation 1

Att skapa forsknings- och utbildningsmiljöer som stödjer, uppmuntrar, informerar och utbildar om öppen vetenskap som praxis, genom att anta, implementera och förankra lokala **styrdokument** eller **ramverk**.

1. "Senast vid utgången av **2022 inrätta en formell strategisk funktion** vid lärosätesledningen med inriktning på frågor inom öppen och FAIR vetenskap..."

Har lärosätet genomfört detta i linje med förslaget?

Påbörjat	12 (36,4%)	➔
Ej påbörjat	13 (39,4%)	
Genomfört	8 (24,2%)	➔
Vet ej	0 (0,0%)	
Summa	33 (100,0%)	

2. "Senast under **2023** utarbeta/revidera och **fastställa strategiska inriktningsbeslut och styrdokument** som främjar öppen vetenskap i en internationell och europeisk kontext."

Har lärosätet genomfört detta?

Påbörjat	18 (54,5%)	
Ej påbörjat	4 (12,1%)	
Genomfört	10 (30,3%)	↑
Vet ej	1 (3,0%)	
Summa	33 (100,0%)	

3. "Senast under **2023** säkerställa att **ansvarsfördelningen** för området **öppen och FAIR vetenskap inom lärosätet** är tydliggjord /.../ samt att det finns interna **organisatoriska strukturer.**"

Har lärosätet genomfört detta?

Påbörjat	22 (66,7%)	↑
Ej påbörjat	4 (12,1%)	
Genomfört	7 (21,2%)	↑
Vet ej	0 (0,0%)	
Summa	33 (100,0%)	

Rekommendation 2

Att tillhandahålla relevanta forsknings- och utbildningsstödjande **tjänster** avseende öppen vetenskap, som resurseffektivt kan möta forskarnas behov av **stöd** genom hela forskningsprocessen, det vill säga före, under och efter ett forskningsprojekt.

4. "Lärosätet bör överväga att senast under **2023** säkerställa att det finns en sammanhållen ändamålsenlig, synlig och professionell **operativ rådgivnings- och stödfunktion** för forskarna i frågor som rör hantering, lagring, tillgängliggörande och bevarande av forskningsdata."

Har lärosätet genomfört detta?

Påbörjat	17 (51,5%)	
Ej påbörjat	0 (0,0%)	
Genomfört	16 (48,5%)	↑
Vet ej	0 (0,0%)	
Summa	33 (100,0%)	

5. "Senast under **2025** säkerställa att det finns **ändamålsenlig utbildning** på forskarutbildningsnivå och **kompetensutveckling** för forskare som gör det möjligt för forskare att tillägna sig nödvändiga **färdigheter** i öppna forskningspraktiker och god hantering av forskningsdata."

Har lärosätet konkreta planer att genomföra detta senast till 2025?

Påbörjat	21 (63,6%)	
Ej påbörjat	7 (21,2%)	
Genomfört	5 (15,2%)	↑
Vet ej	0 (0,0%)	
Summa	33 (100,0%)	

5. "Senast under **2025** säkerställa att det finns **ändamålsenlig utbildning** på forskarutbildningsnivå och **kompetensutveckling** för forskare som gör det möjligt för forskare att tillägna sig nödvändiga **färdigheter** i öppna forskningspraktiker och god hantering av forskningsdata."

Har lärosätet konkreta planer att genomföra detta senast till 2025?

Påbörjat	21 (63,6%)
Ej påbörjat	7 (21,2%)
Genomfört	5 (15,2%)
Vet ej	0 (0,0%)
Summa	33 (100,0%)

6. "Senast under **2025** säkerställa att det finns **ändamålsenlig utbildning på grundnivå** och **avancerad nivå** så att öppna forskningspraktiker lärs ut som en integrerad del av utbildning i vetenskaplig metod."

Inga lärosäten har detta på plats men 11 har påbörjat arbetet

Rekommendation 4

Att eftersträva att forskningsdata och forskningsresultat så långt som möjligt uppfyller **FAIR**-principerna.

12. "Lärosätet bör överväga att innan utgången av **2022** används **datahanteringsplaner** som praxis för att FAIR implementeras i forskningsprojekt redan från början."

Har lärosätet genomfört detta i linje med förslaget?

Påbörjat	18 (54,5%)
Ej påbörjat	3 (9,1%)
Genomfört	11 (33,3%)
Vet ej	1 (3,0%)
Summa	33 (100,0%)

13. "Senast under **2023** fördjupa förståelsen av vad **FAIR** betyder för forskningsdata och andra forskningsresurser."

Har lärosätet genomfört detta?

Påbörjat	23 (69,7%)	↑
Ej påbörjat	4 (12,1%)	
Genomfört	6 (18,2%)	↑
Vet ej	0 (0,0%)	
Summa	33 (100,0%)	

Rekommendation 5

Att erbjuda **forskare** prisvärda, adekvata och säkra **infrastrukturella tjänster** – som uppfyller gällande **regelverk** och **FAIR-principerna** – för hantering, lagring, tillgängliggörande och bevarande av forskningsdata och forskningsresultat där arkivering och gallring ingår som en integrerad del i forskningsprocessen och arbetet med öppen tillgång.

16. "Senast under 2023 tillgodose att lärosätet har en heltäckande och behovsanpassad uppsättning av e-infrastruktur tjänster, arbetsprocesser och arbetsflöden samt rådgivning kring god hantering av forskningsdata."

Två lärosäten har detta på plats

17. Senast under 2025 ombesörja att ytterligare relevanta tjänster för lärosätets forskning inkluderas i IT-verksamhetsarkitekturen /... / ingår i erbjudandet till forskarna.

18. Senast under 2025 ombesörja att tjänsterna och rådgivningen kopplad till dem integreras i en sammanhållen digital infrastruktur med långsiktig finansiering och styrning från forskningsverksamheten, samt att tjänsterna kan integreras i relevanta nationella och internationella digitala infrastrukturer genom samordning eller samverkan.

Rekommendation 6

Att aktivt **samarbeta** med andra lärosäten, infrastrukturer och finansiärer för att hitta resurs- och kostnadseffektiva, gemensamma nationella lösningar avseende styrdokument, ramverk och infrastrukturella tjänster.

19. "Under **2022-2023** utveckla och aktivt driva ett utökat gemensamt **koordinerat samarbete** /.../ i nationellt hänseende såväl som en del av det ekosystem som byggs upp inom **EOSC**".

Har lärosätet konkreta planer att värdera detta under 2022-2023?

Påbörjat	9 (27,3%)
Ej påbörjat	10 (30,3%)
Genomfört	11 (33,3%)
Vet ej	3 (9,1%)
Summa	33 (100,0%)

19. "Under **2022-2023** utveckla och aktivt driva ett utökat gemensamt **koordinerat samarbete** /.../ i nationellt hänseende såväl som en del av det ekosystem som byggs upp inom **EOSC**".

Har lärosätet konkreta planer att värdera detta under 2022-2023?

Påbörjat	9 (27,3%)
Ej påbörjat	10 (30,3%)
Genomfört	11 (33,3%)
Vet ej	3 (9,1%)
Summa	33 (100,0%)

20. "Under **2022-2023** utöka **samverkan** mellan lärosätena inom till exempel policyarbete, utbildningsmaterial, utveckla och implementera gemensamma utbildningar, tekniska lösningar och liknande".

27 lärosäten är igång med detta

Rekommendation 7

Att främja, delta och samarbeta med **internationella aktörer och satsningar** exempelvis inom European Open Science Cloud (EOSC) Association och The San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA).

- 29 lärosäten bevakar den internationella utvecklingen
- 11 lärosäten är med i EOSC
- 4 lärosäten har signerat DORA
- 12 lärosäten har gått med i CoARA

Rekommendation 8

Att utveckla en **incitamentsstruktur** som främjar och värderar öppen vetenskap till exempel vid meritbedömning och prestationsbaserad fördelning av medel.

- Ca 10 lärosäten är igång med ett arbete kring kriterier för meritbedömning
- Flertalet lärosäten arbetar med utveckling av kvalitetskontroll av forskning genom rekommendationer för publicering

Orienteringskartan

- Olika vägval kan leda till samma mål!
- Bygger på SUHF:s Färdplan och Vägledning
- Fyra funktioner:
 - Planera arbetet för att uppnå målet 2026
 - Utvärdera det egna arbetet
 - Förbereda för att svara på SUHF:s enkät
 - Dela och ta del av exempel på åtgärder
- Att diskutera
 - Vilka "kontroller är svåra"
 - Hur kan samarbete underlätta?

